

KOZIOŁ W OGRODZIE, MATULU!

scenariusz spotkania edukacyjnego realizowanego w ramach programu

Alfabet Tradycji - Wielkopolska

Organizator: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym

Partner: Mozaika edukacja | animacja | kreacja

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie

w ramach Programu "Patriotyzm Jutra"

Alfabet tradycji to cykl interaktywnych spotkań edukacyjnych, w trakcie których dzieci poznają w praktycznej formie kulturę wybranych subregionów Wielkopolski w ujęciu muzyki instrumentalnej, śpiewu, tańca, instrumentów muzycznych, zwyczajów, obrzędów, kodu graficznego i innych wyróżników kulturowych. Stawiamy na interaktywny charakter kontaktu dzieci z kulturą tradycyjną – dziecko ma szansę być zarówno jej odbiorcą, jak i uczestnikiem. Spotkania, przygotowane w oparciu o autorskie scenariusze, prowadzone są przez profesjonalnych animatorów oraz muzyków, zajmujących się tradycjami wybranych podregionów. Celem programu jest zapoznanie dzieci ze specyfiką kultury tradycyjnej Wielkopolski, jak również edukowanie dzieci do uczestniczenia w kulturze tradycyjnej jako polskim dziedzictwie kulturowym.

1. POWITANIE I WPROWADZENIE

Prelegentka wita wszystkich zebranych oraz wyjaśnia, że dzisiaj poznamy literkę 'A' naszego Alfabet – a co to oznacza? Poznamy tradycje najbliższe miejscu, w którym jesteśmy – będziemy słuchać muzyki Regionu Kozła, czyli miejsca w Wielkopolsce, w którym teraz się znajdujemy. Próbujemy rozpoznać instrumenty, które pojawią się wraz z naszymi gośćmi. Nadstawiamy jedno ucho (brzmienie skrzypiec zaczyna dobiegać zza scenografii), nadstawmy drugie ucho (słychać burdon kozła, następnie odzywa się przebierka, a ostatecznie słyszymy te brzmienia razem). Dzieci rozpoznają poszczególne instrumenty – skupienie uwagi dzieci na samym brzmieniu instrumentów. Prelegentka zaprasza gości, którzy pojawiają się wraz z muzyką.

MUZYKA: „Marsz III” – melodia tradycyjna

koziół biały + skrzypce

2. PRZEDSTAWIENIE GOŚCI + SKŁAD KAPEL

Prelegentka przedstawia gości spotkania – Martyna Żurek (skrzypce) i Adam Kaiser (koziół) oraz omawia skład tradycyjnych kapel w poznawanym regionie.

3. OMÓWIENIE STROJÓW TRADYCYJNYCH

Wraz z gośćmi poznajemy specyfikę strojów. Omówienie poprzedzone jest zgadywanką dla dzieci – czy dany strój jest strojem codziennym czy też świątecznym? Wyjaśniamy, jakie znaczenie w codziennym życiu miały dawniej różne elementy stroju. Goście podkreślają, że mieszkańcy Regionu Kozła nadal zakładają tradycyjne stroje przy okazji różnych świąt – jest to element zaznaczenia swojego pochodzenia.

4. BUDOWA KOZŁA WESELNEGO - ANIMACJA

Dzieci poznają budowę kozła weselnego na podstawie wspólnej narracji prelegentki i instrumentalisty. Wskazanie na poszczególne części oraz sposób wydobycia dźwięku. Prelegentka

nawiązuje do historii występowania dud w Polsce oraz znaczenia tych instrumentów w historii tradycyjnej polskiej muzyki.

Następnie dzieci naśladowują sposoby gry na poszczególnych instrumentach, podążając za prelegentką.

MUZYKA: „Kozioł W Ogrodzie” – melodia tradycyjna
koziół biały + skrzypce

5. INSTRUMENTY - ANIMACJA

Dzieci poznają charakter gry i rolę poszczególnych instrumentów w muzyce oraz próbują wykonać gesty, które są potrzebne do wydobywania dźwięku. Następnie wspólnie słuchamy muzyki.

MUZYKA: „W Sini Dół” – melodia tradycyjna
koziół biały

6. ŚPIEW – POZNANIE SPECYFIKI ŚPIEWU BIAŁEGO

Prelegentka wyjaśnia, że śpiew, który słyszymy w trakcie spotkania, to rodzaj śpiewu, który spotykamy w muzyce tradycyjnej – śpiew biały, najbardziej naturalny sposób śpiewania, który rozwinął się z wołania. Następnie prelegentka wraz z panią Martyną Żurek pokazują, w jaki sposób śpiew naturalny wynika z wołania – nawołują się nawzajem, stopniowo przechodząc do śpiewu. Wspólnie z dziećmi i nauczycielami przygotowujemy się do tego rodzaju śpiewu i próbujemy wspólnie wołać, a następnie śpiewać.

MUZYKA: „Matko, matko, matulu moja” – melodia i słowa tradycyjne
śpiew

7. CYCHA / KURENDA - ANIMACJA

Dzieci poznają jeden z zachowanych w Regionie Kozła zwyczajów. Omawiamy zwyczaj kurendy oraz wykorzystywaną przy tej okazji cychę – drewnianą rybę. Animacja z cychą: po wyjaśnieniu zwyczaju dzieci przekazują sobie rybę z rąk do rąk na tle muzyki. Co jakiś czas muzycy robią pauzę – dziecko, na która wypadnie pauza lub nauczycielka, która znajduje się najbliżej owego dziecka, czyta kolejne zdania wiadomości, a wszyscy próbują rozszyfrować ich znaczenie. W razie wątpliwości zwracamy się do pani Martyny Żurek, która jest ekspertką od gwary. Następnie omawiamy różne aspekty gwary.

MUZYKA: „Na Pólku Świtato” – melodia tradycyjna
koziół czarny + mazanki

8. POZNANIE MAZANEK

Przy okazji przypomnienia zwyczaju kurendy, pojawił się inny zestaw instrumentów: koziół ślubny (czarny) oraz mazanki. Animacja – bawimy się z dziećmi, oddając im rolę ekspertów, którzy mają stwierdzić, czym różni się koziół biały od kozła czarnego. Następnie wyjaśniamy, czym są mazanki, omawiamy ich budowę oraz ponownie – dzieci jako eksperci wymieniają różnice między mazankami a skrzypcami. Słuchamy muzyki wykonanej na mazankach.

MUZYKA: „Skrzypki Ładnie Grajum” – melodia tradycyjna
mazanki

9. GOŁĄBEK

Uczymy dzieci tańca oraz zapraszamy do wspólnej zabawy.

MUZYKA: „Gołumbek” – melodia tradycyjna

koziół biały + skrzypce

10. ZAKOŃCZENIE

Podsumowanie spotkania oraz podziękowanie muzykom, którzy ze swojej strony dziękują również muzyką.

Zaproszenie dzieci do kontynuacji tańca.

MUZYKA: „Rajlynder” – melodia tradycyjna

koziół biały + skrzypce

Opracowanie: Karolina Ociepka